

MUSIK binder skolen sammen

Dansk Sang har talt med Mathias og Dorte om de udfordringer, der er som nyuddannet musiklærer, og hvordan et tæt sammenspil med skolens ledelsesteam kan være med til at give en nyuddannet musiklærer medvind i undervisningsdagen.

Foto: Bjarne Rothmejer

Hvorfor har du uddannet dig til musklærer?

Mathias (M): Da jeg startede på læreruddannelsen, var jeg ret sikker på, at jeg ikke skulle være musklærer. Jeg spillede meget musik, men havde ikke lyst til at have det som fag. Da jeg deltog i et praksis-musisk kursus på første år af uddannelsen, gik det dog op for mig, at det netop var de kreative og musikalske projekter, som jeg synes er sjovt at arbejde med. Hvis jeg som lærer skulle være sikker på at kunne få lov til at deltage i sådanne projekter, var jeg nødt til at uddanne mig til at kunne byde ind med noget kreativt. I sidste øjeblik fik jeg lov at skifte samfundsfag ud med musik, og det har jeg ikke fortrudt.

Hvorfor tror I, antallet af nyuddannede musklærere er faldende?

M: Da jeg startede, havde jeg som før sagt ikke tænkt at vælge musik til. Flere af mine medstuderende, som udøver musik, har valgt musikfaget fra. Jeg tror blandt andet, det handler om faglig stolthed og en frygt for, at musik i folkeskolen er kaotisk, hvor der ikke er plads til at lave god musik.

Dorte (D): Jeg tror også, at der er en ren praktisk forklaring, da antallet af undervisningsfag er blevet skåret ned. Nu kan der være en pragmatisk overvejelse i at vælge de undervisningsfag, som gør det lettere at få et godt skema. Hvis man er den eneste musklærer på en skole, får man rigtig mange timer med musik, og det kan være et barskt skema at stå med. Heldigvis har vi mulighed for at få rigtig dygtige

musklærere fra læreruddannelsen her i Aarhus-området, der passer ind i vores profil.

Hvad betyder det for børnene at arbejde kreativt-skabende med musik?

M: Jeg tror på, at børnene lærer rigtig meget i musik. Ud over det konkrete, hvor de lærer sange, rytmer og instrumenter, så lærer de også noget om sociale sammenhænge og at samarbejde. Musik adskiller sig fra andre fag ved at være bundet op på fællesskabet, og det kan i sin essens slet ikke fungere uden fællesskabet. Det kan jeg også mærke ved, at de klasser, der har et godt fællesskab, er de klasser, jeg når længst med i musik, mens klasser med mange konflikter og dårligere relationer er sværere at arbejde med. Heldigvis kan man arbejde med fællesskabet i musik, hvor vi over os i at lytte til hinanden og samarbejde om at skabe et fælles produkt.

Hvad betyder det for en skole, at der er et godt musikmiljø?

D: Et godt musikmiljø betyder rigtig meget. Med et godt miljø har man stærke traditioner, der har betydning for hele skolen. Hos os kommer det til udtryk gennem morgensang, når vi holder fælles afslutninger, eller når vi opsætter musicals. Musik er i alle sammenhænge godt til at binde hele skolen sammen. Derfor betyder det også utrolig meget, at en skole har en god musklærergruppe. Uden en god og stærk gruppe kan traditionerne ikke lade sig gøre; så her på skolen forsøger vi at priorite-

Mathias Flansmose er nyuddannet lærer fra 2017. Den første årgang med musikuddannelse fra Læreruddannelsen 2013. Mathias har bl.a. musik som undervisningsfag og har nu undervist et år som musklærer på Sølystskolen i Egå ved Aarhus.

Dorte Busk Bro er pædagogisk leder på Sølystskolen. Dorte har bifagseksamen i musik fra Århus Universitet og efterfølgende lærerekseramen med linjefag i musik og dansk.

re musiklærernes ønsker og deres mulighed for at samarbejde.

Modtaget med åbne arme

Hvordan tages der imod en ny (musik)lærer på skolen?

M: Da jeg startede, blev jeg taget imod med åbne arme af både ledelse og kolleger. Jeg blev inddraget med det samme, bl.a. ved en fest i december, hvor jeg blev taget med i den gruppe, der stod for sang og underholdning. Det var en god oplevelse automatisk at høre til i en gruppe. Jeg oplevede også fra starten, at ledelsen var god til at lytte til mig og de udfordringer, jeg oplevede som ny lærer.

D: Som alle andre skoler har vi naturligvis visse formalia ved opstart; men grundlæggende tror jeg, at det vigtigste er, at man individuelt kan blive støttet der, hvor man har brug for det. Nogle har brug for kontinuerlige samtaler om de udfordringer, de møder, mens andre har behov for praktisk hjælp til at få skemaet til at gå op. Derfor arbejder vi med en tilgang, hvor man tør sige, når noget er svært. En lærer skal ikke bevise noget og lade, som om alt går problemfrit, men skal turde at sige, - hvad enten man er ny eller gammel i gårde - når der er brug for hjælp.

M: Jeg har haft god hjælp af løbende samtaler med Dorte, fordi jeg har mødt nogle udfordringer i mit arbejde. Jeg har haft nogle klasser, hvor jeg har haft så meget fokus på klasseledelse, at der nærmest ikke var plads til musikundervisning. Bare det at trænge igennem med en kollektiv besked krævede ekstremt meget energi. Derfor talte vi om forskellige initiativer, hvor jeg eksempelvis delte klassen op eller underviste et andet sted end i mu-

siklokalet. For mig har det været en ekstra fordel, at Dorte selv har været musiklærer, og det har gjort det nemmere at forklare de problematikker, jeg står med.

Falder til ro i musikken

Kan musik trænge igennem i undervisningen, når det verbale ikke kan?

M: Det sker ikke så tit; men jeg kan godt opleve det nogle gange. Jeg har eksempelvis en klasse, som også kan være svær at styre, men som falder til ro, når vi kommer i gang med musikken. På den måde kan eleverne faktisk udtrykke sig rigtig fint gennem musikken.

D: Jeg oplever, at det handler meget om tryghed. Hvis der er en grundlæggende utryghed, så eleverne ikke tør synge højt eller spille på deres instrument, så er det rigtig svært at trænge igennem med musik. Hvis der samtidig er behov for mange irettesættelser, påvirker det stemningen negativt, og så kan musikundervisningen godt falde til jorden. Med sådanne klasser er det dog ikke kun i musikfaget, at det er svært; det gør sig gældende i flere fag. I sådanne tilfælde kan det være nødvendigt at arbejde grundlæggende med trygheden og samarbejdet, inden man går ind i musiklokalet.

Den rette mængde udfordringer

Mange musiklærere indgår ikke nødvendigvis i et fagsamarbejde, men står alene for musikundervisningen på skolen. Hvilke initiativer kan man tage, så nyuddannede musiklærere ikke brænder ud?

M: Min oplevelse som nyuddannet musiklærer er, at god støtte fra både ledelse og kolleger er alfa og omega. Jeg tror, at den opbakning er endnu mere vigtig, hvis man står som ene musiklærer på en skole.

D: En lærer skal ikke bevise noget og lade, som om alt går problemfrit, men skal turde at sige, - hvad enten man er ny eller gammel i gårde - når der er brug for hjælp.

D: På vores skole er vi heldige med ikke at stå med den udfordring. For at støtte vore musiklærere har vi fokus på passende udfordringer og rimelige betingelser. Vi tilrettelægger skemaet med tanke på at passe på vore nye musiklærere ved at sætte dem i sammenhænge, hvor de kan få hjælp og støtte, samtidig med at der er den rette mængde udfordringer. Hvis en lærer opsøger ledelsen for at få hjælp til forskellige udfordringer, har vi en særlig forpligtelse til at lytte. Ofte går der et længere forløb forud, hvor læreren har gjort alt, hvad han/hun kan for at løse den givne problematik. I nogle sammenhænge kunne vi måske være bedre til at støtte tidligere, inden problemet vokser sig for stort.

M: Det er en vigtig balance. For mig var musicalen en af de store gulerødder i min ansættelse, og det fik jeg lov til at være en del af med det samme. Derudover fik jeg et lille, frivilligt skoleband for dem, som rigtig gerne vil musikken, og de to ting har motiveret mig. Hvis jeg kun havde haft besværlige klasser og almindelige timer, havde jeg nok haft større tendens til at kigge mig om efter noget andet. Selvfølgelig kan den almindelige musikundervisning også noget. Jeg har en klasse, som elsker at synge, og musiktimerne med dem er ekstremt opløftende. Det er nogle af de bedste timer, og det gør, at jeg kan gå rigtig glad hjem fra arbejde.

Bedre musikalske færdigheder

Hvordan klæder læreruddannelsen musiklærere på til at komme ud i den virkelige verden?

M: Jeg synes egentlig, at jeg har fået nogle gode redskaber; men jeg kunne godt have brugt mere undervisning på nogle af mine musikalske færdigheder. Eksempelvis klaver- og guitarspil, hvor jeg synes,

jeg spiller ganske fint, men hvor jeg har svært ved at bevæge mig videre fra det niveau, jeg er på nu. Jeg kunne godt tænke mig at blive så god, at jeg kan spille direkte fra bladet, hvor jeg nu har behov for lige at øve tingene igennem et par gange. Da vi startede skoleåret, sørgede jeg for at tage nogle af de sange, som jeg havde godt styr på; men det overraskede mig virkelig, hvor meget andet end sangen i sig selv man skal holde styr på. Derfor er det ikke nok at have godt styr på en sang; man skal kunne den 100 procent. Musik er selvfølgelig et faq, hvor man kan blive ved med at uddanne og øve sig i al evighed; men det er en udfordring, fordi der ikke er tid i hverdagen til at øve både gamle og nye sange. Derfor savner jeg at have trænet de instrumenter endnu mere under min uddannelse. Jeg ved også, at uddannelsen tidligere har været tilrettelagt med mere undervisning.

Hvordan tilrettelægges jeres musicalforløb?

M: Vi lavede musical på femte årgang, hvor vi opsatte Bølle Bob. Forløbet varede to uger, og der var tre musiklærere, en billedkunstlærer og en ekstern instruktør tilknyttet. Eleverne valgte sig ind på de forskellige grupper, som hver især stod for teknik, musik, osv. Der var rigtig meget musik på programmet, og det var en spændende oplevelse virkelig at få lov til at fordybe sig. Hverdagene var anderledes tilrettelagt. Når jeg mødte ind, havde jeg hele dagen til at nå de ting, der skulle nås, fordi hele dagen var dedikeret til musicalen. Det er netop noget af det, som jeg kan savne i den almindelige undervisning, hvor det er svært at nå at komme rundt til alle.

D: Jeg tror, at det er rigtig vigtigt som ny lærer, at man oplever sådanne sejre, hvor man husker,

M: Jeg kunne godt tænke mig at blive så god, at jeg kan spille direkte fra bladet, hvor jeg nu har behov for lige at øve tingene igennem et par gange. Da vi startede skoleåret, sørgede jeg for at tage nogle af de sange, som jeg havde godt styr på; men det overraskede mig virkelig, hvor meget andet end sangen i sig selv man skal holde styr på. Derfor er det ikke nok at have godt styr på en sang; man skal kunne den 100 procent.

D: Når Mathias siger slække på ambitionerne, skal det forstås rigtigt. Det kan hurtigt lyde lidt uambitiøst, men er det slet ikke. Det handler i stedet om, at fokus ikke kun er på det musiske, men også på klassen og god klasseledelse. Det er faktisk meget mere ambitiøst end at få lavet et meget fint og gennemtænkt sammenspil og arrangement.

hvorfor man blev lærer. Det kan både være et godt forældresamarbejde om en klasse, en musical eller et fag, hvor man virkelig oplever, at det hele kører.

Hvad er de faste musikalske projekter og arrangementer på jeres skole?

D: Ud over den faste musikundervisning har vi musicalforløb på femte årsgang, valgfag i musik på 7., 8., og 9. årsgang og en fast ugentlig morgensang. Derudover har vi en fast julekoncert, hvor bands og klasser får mulighed for at optræde. Det er altid en dejlig aften, hvor eleverne kan vise noget frem, som de har gjort sig umage med. Vi vil gerne have, at musikken fylder meget, og vi kan forhåbentlig også få morgensangen til at fylde endnu mere på sigt. Derudover er der altid åbenhed for nye initiativer som eksempelvis det frivillige band, som Mathias leder.

M: Bandet består lige nu af syv elever fra sjette årsgang, og det passer lige med, at vi kan få besat alle instrumenter. Vi har mulighed for at gå mere i dybden og spille nogle lidt federe numre. Vi mødes fredag eftermiddag kl. 14, og jeg har aldrig hørt brok fra eleverne. De synes bare, det er fedt.

Fællesskabet skal plejes

Hvad gør I fremadrettet for at fastholde og udbygge det musiske på skolen?

D: Der er uendelig mange muligheder, som desværre også må ses i en ramme, hvor der også skal laves mange andre ting end musik. Grundlæggende betyder fællesskabet for musiklærere meget, og det skal plejes. Derudover har vi op til ferier store fællesmøder for hele skolen, hvor der altid er bands og andre

musikfolk på skolen. Musikken kan noget særligt og bidrager med noget vigtigt til skolens sammenhold.

M: Vi eksperimenterer med at få udvidet morgensang ved at gøre plads til, at klasserne en gang imellem kan optræde med det, de arbejder med i musik. Det forsøger vi at gøre til en tradition.

Hvilke gode råd kan du give til studerende på læreruddannelsen, som snart skal ud som musiklærere?

M: Jeg har forsøgt at slappe lidt af og slække lidt på mine ambitioner. I stedet for at levere det perfekte har jeg fokuseret på at få undervisningen til at fungere. Det skal forstås på den måde, at man alligevel ikke kan gøre det hele perfekt, og du kan meget hurtigt komme til at bruge for meget tid på at forberede noget, som alligevel ikke bliver, som du havde forventet.

D: Når Mathias siger slække på ambitionerne, skal det forstås rigtigt. Det kan hurtigt lyde lidt uambitiøst, men er det slet ikke. Det handler i stedet om, at fokus ikke kun er på det musiske, men også på klassen og god klasseledelse. Det er faktisk meget mere ambitiøst end at få lavet et meget fint og gennemtænkt sammenspil og arrangement. På den måde handler det meget om at indrette og tilrettelægge sin undervisning efter, at det skal bruges i en ganske almindelig sammenhæng på en folkeskole.

M: På den lange bane vokser man med opgaven, og om 3-4 år skal jeg selvfølgelig satse højere og igen hæve mine ambitioner. Den tilgang til opgaven er en sikring mod at knække nakken på opgaven. Hellere komme i mål med noget end at sigte for højt mod stjernerne. ☺